

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 25. junija 1984
Leto XXXVI. - Štev. 11
Petnajstdnevnik - Quindicinale
Abbon. postale - Gruppo II/70
300 lir

Zmaga komunistov

Komunistična partija je po 17. juniju stranka relativne večine v Italiji. Zbrala je 33,3% glasov, torej skoraj 150 tisoč glasov več kot krščanska demokracija. Poražena je bila Craxijeva politika, saj je PSI le ohranila svoje glasove, oziroma celo rahlo nazadovala v primerjavi s prejšnjimi političnimi volitvami. Poražen je bil laični «blok» med PRI in PLI. Radikalci so s težavo (in odločilno pomočjo Enza Tortore) ohranili svoje nekdanje glasove in napredujejo samo v primerjavi s prejšnjimi političnimi volitvami, ko so agitirali za oddajanje belih glasovnic. Poraženi so socialdemokrati Pietra Longa.

Tako, v nekaj vrsticah, obračun navdušujočih evropskih volitev, ki beležijo zmagoslavje naše partije in njene politike. Pri nas, v naših krajih, je zmaga prav tako neizpodbitna. V Trstu je KPI prva stranka, stranka relativne večine. Med Slovenci, kjer je že imela trdno oporo, je še pridobila. V mnogih okoliških občinah je KPI dobila absolutno večino in lahko z večjim zaupanjem gleda tudi na upravne volitve, ki bodo prihodnje leto. Vsak poskus izsiljevanja drugih strank se torej lahko razblini kot milni mehurček. V naši deželi in v Trstu smo izvolili evropskega poslanca, tovariša Rossettija, ki bo zastopal tudi koristi naše narodne skupnosti. Krepko se je uveljavila tudi prof. Darko Bratina, ki je zbral skoraj 11 tisoč preferenčnih glasov in združil slovenske volilce ne glede na svetovni nazor.

Seveda, sedaj se oglašajo komentatorji, ki skušajo pripisati zmago KPI zgolj «emotivnosti» italijanskih volivcev, češ da gre naš rezultat pripisati smrti Enrica Berlinguerja. Seveda, tega ne zanikamo, čeprav dajemo tudi temu drugačen predznak. Ljudje niso jokavo sentimentalni, pač pa so berlinguerjevo smrt povezali z njegovim političnim in moralnim likom. Naj ne bo primerjava žaljiva, toda vprašati se moramo, ali bi podoben val ganjenosti in spoštovanja doživela, na primer, smrt Pietra Longa ali katerega drugega izmed voditeljev vladne koalicije. Očitno ne. KD ni izzvala «emotivnega vala» po tragični smrti Alda Mora, kljub temu, da je bila njegova figura zdaleč bolj spoštovanja vredna kot katerikoli izmed politikov njegove stranke.

Zato poudarjamo, ljudje niso glasovali za «mrtvega Berlinguerja», pač pa za Berlinguerjevo partijo, za njegove ideale, za kontinuiteto njegovega boja. Glasovali so za Berlinguerjevo stranko,

ker je vodila odločen boj proti oboroževalni tekmi, proti raketam na Siciliji, na Vzhodu in na Zahodu. Glasovali so za stranko, ki je kljub veliki krizi v mednarodnih odnosih, znala plesti delikatne diplomatske pobude, da bi pripeljala velesili nazaj k mizi razorožitvenih pogajanj. Za stranko ki je aktivno in samostojno spodbujala pacifistična gibanja, ne da bi jih podrejela svojim političnim ciljem.

KPI je zmagala tudi zato, ker se je odločno postavila na čelo boja proti dekretu o krčenju draginjske doklade in tako pokazala, da ne sprejema gospodarske stabilizacije zgolj na koži delovnih ljudi. KPI je zmagala tudi zato, ker je s tem branila tudi pravice samostojnega sindikalnega gibanja in neodvisnost zakonodajne oblasti pred oholostjo in samopašnostjo Craxijeve vlade. Skratka, ker se je borila za utrjevanje demokracije.

Končno je KPI zmagala tudi zato, ker je opozarjala na nevarnost korupcije in skrivnih zarot framazonske lože P 2, njenih navdihovalcev in sokrivcev.

Zmagala je torej stranka poštenih ljudi, ki še verjamejo v napredek in se ne prepuščajo utvaram elektronskih fikcij, politike kot špekakla, reklame in špekulacij.

Toliko o emotivnosti. Oglasili so se tudi drugi, ki govorijo, da «prvenstvo» KPI ni resnično, češ da smo tokrat nastopali s skupnimi listami, na katerih so sodelovali tudi tovariši iz stranke proletarske enotnosti. To je res, toda PdUP je sodelovala na naših listah že lani, na političnih volitvah. Torej nima smisla računati s tem. Združitev naših strank je objektivna danost in obe sta se, glede na realna številčna razmerja, borili za skupen uspeh. Končno je enotnost levice dokaz, da ni vedno škodljivo skupno nastopanje. PRI in PLI to ni uspelo, medtem ko je uspelo združeni levici. Dobra lekcija torej za vse, predvsem socialiste, ki so na razdeljenosti levice gradili utvare o svojem uspehu.

Prav v PSI se pričinja prvo kritično razmišljanje o posledicah teh volitev. Zaman je pričakovati, da bo to razmišljanje takoj obrodilo sadove, gotovo pa je, da se Craxi ne bo mogel več obnašati tako, kot doslej. In to iz dveh razlogov. KD postaja čedalje bolj vsiljiva in bo od Craxija zahtevala popolno podrejenost njeni politiki, če bo hotel ohraniti predsedstvo italijanske vlade. Vprašljivo pa je, ali bodo vsi socialisti sprejeli tako drago najemnino za

Palačo Chigi, posebno še, ko so ugotovili, da jim to nikakor ne prinaša glasov. Ljudje ne ocenjujejo tega, kdo sedi v predsedstvu vlade, pač pa «kaj tam dela». To, kar je Craxi delal, pa ni naletelo na odobravanje volivcev.

Komunisti poudarjamo, da stoje pred nami skupne naloge, ki jih nikakor ne gre podcenjevati. Predvsem sprememba zunanje politike. Borili smo se in se bomo za Evropo, ki naj spodbuja dialog med blokoma in omogoči obnovo razorožitvenih pogajanj. Torej za Evropo, ki naj ne bo podrejena Reaganovi politiki v vsem, pač pa na osnovi pacifistične mobilizacije zavzame svojo samostojno vlogo.

V sami Italiji moramo, z novih pridobljenih pozicij, nadaljevati boj za zamenjavo vlade. Taka vlada ne ustreza koristim italijanskega delavskega razreda in demokracije. Zamenjati vlado pa pomeni, kot je dejal pokojni tovariš Berlinguer, spremeniti predvsem način njene nastopanja, doseči torej «ustavno normalizacijo», ki naj spoštuje razmerja sil in vlogo, ki jo imajo posamezne stranke v parlamentu. Razumljivo je, da je rezultat evropskih volitev odprl zeleno luč oblikovanju demokratične alternative, ki je in ostaja naš glavni cilj. Alternative, ki naj (tudi skozi vmesne stopnje in etape) privede do koalicije demokratičnih sil, od enotne levice do zdravih komponent, ki delujejo v vseh strankah, da se potisne v opozicijo krščansko demokracijo in druge reakcionarne sile (vključno z ljudmi iz lože P2).

KPI je močno utrdila svojo premoč v velikih mestih, kjer bomo čez leto dni glasovali za obnovo občinskih uprav. Zmagali so komunistični župani, za katere je PSI skupaj s socialdemokratom Longom napovedovala «politični pogreb». Očitno so bili ljudje drugačnega mnenja.

Čakajo nas torej nove, pomembne naloge. Zadovoljni smo z izidom volitev, ki je pokazal, da KPI zmaguje povsod, na Jugu in na Severu, na otokih in v apeninskih deželah, v mestih kot na podeželju. Od ljudi prihaja torej klic po obnovi, ki ga ne smemo preslišati. Najhuje bi bilo, če bi se sedaj utopili v samozadovoljstvu in polenili. Nasprotno. S še večjo ostrino moramo komunisti zaostri svoj boj in svoja prizadevanja. Združiti moramo vse napredne ljudi v

Stojan Spetič

nove fronte dela in boja.

Okrepiti moramo tudi našo partijsko organizacijo. Predvsem s prilivom mladih ljudi.

Prav mladina nam je tokrat nudila

svoje zaupanje, ker se je prepričala, da smo drugačni. To drugačnost moramo negovati in čuvati kot punčico lastnega očesa. Zaostri moramo moralne kriterije pri izbiri kadrov in v vseh vejah naše

dejavnosti. Okrepiti stik z množicami, ki v KPI gledajo predvsem kot na stranko novega upanja. Tem pričakovanjem in novim nalogam moramo biti kos tudi v bodoče.

Velik uspeh KPI med Slovenci porok za nadaljnje zmage

Kot vedno nas je tudi tokrat krepko podprla slovenska narodna skupnost, ki ve, da je KPI hrbtenica njene enotnosti in bojevitosti. Že zdavnaj smo stranka relativne večine med Slovenci in to pozicijo je KPI sedaj še utrdila. Priliv mladih glasov je jamstvo, da bo KPI še naprej opravljala svoje poslanstvo »bistvene komponente enotnega gibanja za uresničitev manjšinske zaščite«, kot piše v resoluciji našega zadnjega vsedržavnega kongresa.

Uspeh KPI v naših krajih in mestnih četrtih, kjer je bistveno čutiti vpliv slovenskih glasov, je povsod otipljiv. V okoliških občinah KPI močno napreduje, ponekod za 5 ali 7 odstotkov. Taka zmaga je seveda tudi dober temelj, na katerem moramo graditi nadaljnjo dejavnost, ki naj prihodnje leto potrdi KPI kot vodilno silo na upravnih volitvah. Kajti absolutna večina za liste KPI v okoliških slovenskih občinah pomeni tudi jamstvo, da ne bodo izpostavljene stihijam političnega izsiljevanja tržaških komponent nekaterih vladnih strank.

Slovenci so množično podprli KPI, ker so razumeli njeno doslednost pri zagovarjanju pravic naše manjšine, saj je sprejela tudi odkrit spopad z nacionalističnimi silami v Trstu, Gorici in Benečiji.

Podprli pa so tudi njen čut za enotno nastopanje, ki je prišel do izraza s skupno manifestacijo na Travniku in pozneje v skupnem odgovoru na fašistično izzivanje v Bazovici. Oklevanja, dvomnosti in protislovja drugih strank naši ljudje niso razumeli in so jih ustrezno kaznovali.

Gotovo je, da je KPI prejela več sto glasov nekdanjih volilcev SSK in socialistične stranke.

To so politične posledice mlačnosti PSI do manjšinskega vprašanja, njene razdvojenosti med slovensko in italijansko komponento, njenega koketiranja z zmernimi silami v krajevni politiki. Obenem pa so to tudi posledice tragične izbire SSK, ki se je tik pred volitvami povezala z ostalimi sredinsko-desničarskimi silami in sklepala za Slovence »nenaravne« koalicije z Listo za Trst in njenimi najbolj protislovenskimi komponentami. S tako politiko je SSK celo zmanjšala siceršnjo privlačnost skupne manjšinske liste z UV in PSDAZ. Gotovo ni njena zasluga, če bo v evropskem parlamentu odslej sedel tudi predstav-

nik sardinske akcijske stranke posl. Michele Columbu. PSDAZ je sama zbrala skoraj 90% glasov za to stranko in ima upravičeno svojega predstavnika, ki je iskren levičar in bivši neodvisni poslanec KPI v prejšnji mandatni dobi. Seveda se bomo še naprej spraševali, kako SSK razlaga protislovje, da je pripravljena nuditi svoje glasove sardinskemu levičarju, medtem ko jih je vedno odrekala slovenskim levičarjem, tudi neodvisnim.

Mi smo vsekakor zelo zadovoljni, da je bil v evropski parlament izvoljen tov. Giorgio Rossetti. Obenem pa nas navdušuje rezultat, ki ga je dosegel naš neodvisni kandidat prof. Darko Bratina. Skoraj 11 tisoč preferenčnih glasov so sila, s katero morajo računati sedaj vsi. Kakor na prejšnjih volitvah oddane preference za Petričiča, predstavljajo ti glasovi dokaz moči in vpliva KPI med Slovenci in Slovencev v KPI.

Rezultat tovariša Bratine pa je tudi izjemen, če upoštevamo, da v sredstvih javnega obveščanja naše manjšine ni imel izrazite podpore. Njegova uveljavitev vsekakor pomeni tudi obvezo KPI, da bo nadaljevala ta odnos, ki ga označuje zaveznitvo z neodvisnim delom naše narodne skupnosti, ki misli napredno in krepi našo enotnost v boju za bolj omikane odnose med Italijani in Slovenci.

Prepričani smo, da bodo volilne izbire Slovencev pozitivno vplivale tudi na razvoj boja za globalno zaščito. Okrepila se bo enotnost vseh komponent naše manjšine, tudi zato, ker so najbrž nekateri spoznali, da jih ljudstvo v omahljivosti in dvomnosti ne podpira. Vladne stranke pa morajo razumeti, po Travniku, Bazovici in volitvah 17. junija, da naša manjšina odločno brani svoje pravice in je pripravljena nadaljevati enotno in dosledno svoj boj, do konče zmage. Razloga za malodušje res ni nobenega.

In vendar moramo ta komentar zaključiti s preprosto mislijo in nasvetom našim tovarišem: navdušenje teh dni naj se spremeni v konkretno akcijo pridobivanja novih članov, predvsem med slovensko mladino. Okrepimo tudi naš časopis, DELO, ki potrebuje novih bralcev in sodelavcev. Čeprav majhen namreč opravlja nenadomestljivo vlogo, ki je nikakor ne smemo zanemarjati.

V prejšnji številki Dela je prišlo do neljube pomote. Zamenjali smo naslove dveh člankov in sicer na drugi in na peti strani. Bralcem se oprostamo. Uredništvo.

Pogreba tov. Berlinguerja se je udeležila milijonska množica iz vse Italije. (foto l'Unità)

Volitve drugod po Evropi

Prav je, da nekaj napišemo tudi o volilnih izidih drugod po Evropi. Rezultati so raznoliki in dokaj protislovni, čeprav kažejo, v primerjavi z zadnjimi evropskimi volitvami tudi pozitivne spremembe. Leta 1979 smo govorili, da se je Zahodna Evropa premaknila na desno. Tega tokrat ni mogoče reči, kljub francoskim volilnim izidom. V glavnem so namreč zmagovalke teh evropskih volitev stranke, ki so se borile za mir, za varstvo okolja, za alternative sredinskim vladam.

V Nemčiji so dejanski zmagovalci »zeleni«, se pravi koalicija družbenih alternativnih gibanj, ki so v ospredje svojega programa postavili zahtevo o umiku jedrskih raket. »Zeleni« bodo tokrat prvič zastopani v evropskem parlamentu, skupaj z nizozemskimi in belgijskimi poslanci, ki zagovarjajo dosledni pacifizem. Izpadli pa so nemški liberalci zunanega ministra Gensherja, katerim Nemci niso odpustili, da so razbili koalicijo s socialdemokrati in prešli na stran demokristjanov. Za to svojo politiko plačujejo danes težko politično ceno, saj sploh ne bodo imeli svojih poslancev.

V Veliki Britaniji se je močno okrepila laburistična opozicija, ki je podvojila svoje predstavništvo, kljub krivičnemu volilnemu zakonu. Poraženi so bili konzervativci gospe Margaret Thacher. Rezultat je tembolj pomemben, ker prihaja prav sredi ostre družbene bitke za usodo britanskih rudnikov.

V Grčiji je desnica bila na pohodu, kljub temu pa je zmagala socialistična stranka PASOK premierja Andreasa Papandreu, ki je svojo volilno kampanjo zasnoval na nasprotovanju NATO-paktu

in jedrskim raketam. Določen osip sta doživeli obe komunistični partiji. Filosovjetska je prejela kakih 11% glasov (6% manj), evrokomunistična pa je ohranila svoje glasove (skoraj 4%). Skupaj bosta ohranili svoje evropsko predstavništvo. Pri tem je za osip glasov filsovske KP Grčije najbrž odločilno dejstvo, da se je večkrat izrekla proti združenju Evropi in da so verjetno njeni volilci mislili, da nima smisla glasovati za straško, ki se itak ne namerava angažirati v Strassburgu.

Poslavje zase je Francija. Tu je Mitterandova socialistična stranka doživela pravi polom, saj je izgubila svojo absolutno večino. To je najbrž cena, ki jo Mitterand plačuje zaradi svoje privrženosti politiki oboroževanja, tudi jedrskega, kakor tudi cena za socialno politiko, ki je bila doslej na koži delovnih ljudi.

Z Mitterandom pa so bili težko kaznovani komunisti Georges Marchaisa, ki so izgubili polovico svojih glasov in štejejo sedaj kakih 10 odstotkov. Če pomislimo, da je KPF po vojni bila dolga leta prva francoska stranka in je imela svoj čas 25% glasov, lahko razumemo dramatične dimenzije tega poraza.

Čemu gre to pripisati? Najbrž predvsem protislovni, ponekod pa celo negativni politiki francoske partije. Protislovnosti je bilo več. Ostala je v skupni levičarki vladi iz Elizejske palače: celo evrorakete. Še več. KPF je bila dosledno protievropska stranka, čeprav se je pred leti sklicevala na svoj »evrokomunizem«. V zunanji politiki je nihala med francoskim nacionalnim egoizmom in slepim pokoravanjem blo-

kovskim interesom. Bila je v vladi, obenem pa vodila manifestacije proti vladni politiki. To dvournost so ji ljudje najbrž upravičeno očitali.

Končno ne moremo še mimo preprostege dejstva, da je Marchaisova partija v svoem francoskem nacionalizmu šla tako daleč, da se je zapletla celo v polemiko s »Pravdo«, da bi zanikala obstoj narodnih manjših na francoskem ozemlju. In to prav v trenutku, ko so nekateri socialistični poslanci predlagali, naj bi Francija prvič v zgodovini zaščitila svoje doslej nepriznane narodne in jezikovne manjšine (Baske na Pirenejih, Bretonce, Okcitanke in Provančalce, Nemce v Alzaciji-Loreni).

Ne samo, da je bila KPF odločno proti tej politiki, pač pa je bila v prejšnjih letih glavna pobudnica pravcati šovinističnih »programov« proti izseljencem iz drugih držav, predvsem iz Afrike.

Ves ta splet negativnih izkušenj in protislovij, katerim moramo dodati še izločitev vidnih izobražencev in mislecev iz KPF, je očitno vplival na to, da se je volilni zbor v Franciji odločil za druge oblike nasprotovanja sedanji vladni večini. Kaznoval je socialiste in komuniste, pač pa je nagradil konzervativno opozicijo degolistov in pristašev Giscard d'Estainga ter skrajno desnico, torej fašiste Le Pena. Posebno zaskrbljujoče dejstvo je, da bodo fašisti odslej imeli v Franciji prav tako težo kot komunisti.

Upati je le, da bo KPF razumela lekcijsko in, tudi z ustreznimi kadrovskimi spremembami, obnovila svojo tradicionalno vlogo.

«Zlati Osimo» za Melone

Tržaškim »melonom« se zadnja leta ne posreči niti ena poteza, ki bi si jo omislili. Hoteli so Cecovinija v poslanski zbornici, pa jim je spodletelo. Prepričani so bili, da bodo izvolili Irnerija v senat, pa so se morali obrisati pod nosom. Sedaj so poskusili v tretje: Irnerija v Strassburg. V ta namen je tržaški odvetnik mobiliziral vse svoje pristaše in jih zbral kakih 20 tisoč. Zanj se je angažirala tudi »Voce libera«, ki je zasnovala svojo volilno kampanjo približno tako: »Glasuj za Irnerija, sicer bo izvoljen Bettizza, ki je prejel nagrado zatega Osima«. Kajti liberallec Enzo Bettizza slovi tudi po tem, da je vsa ta leta zagovarjal pozitivno vlogo osimskega sporazuma in kritiziral slepoto tržaške Liste.

No, lep rezultat so dosegli. S svojimi glasovi so tržaški meloni izvolili v evro-parlament prav... Bettizzo. Irneri pa

ostane doma.

Tržaški pregovor pravi: »Bechi e bastonai!«.

Evroštafeta

Stranka Slovenske skupnosti se je na teh volitvah povezala s Sardinjsko akcijsko stranko (PSDAZ) in Union Valdôtaine. Okvirno so te stranke podpisale dogovor o »evroštafeti«, kar pomeni, da si bodo delile mandat v evropskem parlamentu, ki je sedaj pripadel voditelju PSDAZ Micheleju Columbuju. (Mimogrede povedano, geslo te stranke je »Socializmu e libertade«). SSK se je v tem zavezništvu dokaj pičlo izkazala, saj ji volilci niso odpustili objema s tržaškimi »melonimi«. Njen tržaski tajnik Harej pa kljub temu zagotavlja, da bo dr. Bratuž »prvi slovanski evroposlanec«, ko bo napočil čas. Mi nikomur ne zavidamo, zato bomo dr. Bratužu čestitali tedaj, ko bodo v njegovo korist odstopili vsi Sardinci in Francozi, ki so pred njim na listi Federacije

evropskih narodov. Sklepamo pač, da bo tedaj ne prvi, pač pa tretji Slovan v evropskem parlamentu. Že sedaj sedita namreč v Strassburgu Poljak Jaś Gawronski (PRI) in Čeh Jiri Pelikan (PSI). Kar zadeva »evroštafeto« pa smo izračunali, da bi proporcionalno pripadalo Bratužu približno tri mesece skupnega mandata. Seveda, če bo dogovor spoštovan. SSK izražamo željo, da ga bodo Sardinci bolj spoštovali kot pa oni sami, saj so se v SSK že nekajkrat domenili o »štafeti« znotraj lastnega predstavništva v deželni svetlu Furlanije Julijske krajine, se pravi med tržaškimi in goriškimi svetovalcem. Tega dogovora sami niso nikoli spoštovali. Bodo goriški voditelji SSK tokrat doživeli večje razumevanje na Sardiniji? Odgovor bomo prejeli čez nekaj let.

Medtem pa iskreno čestitamo evroposlancu Columbuju, ki je v prejšnji mandatni dobi bil izvoljen na skupni listi KPI-PSDAZ in je deloval v okviru parlamentarne skupine neodvisne leveice. Prepričani smo, da bo tudi v Strassburgu rade volje sodeloval s komunističnimi tovariši, na katere ga vežejo iskrena prijateljska čustva.

O liku Enrica Berlinguerja

Pogreba tovariša Berlinguerja se je iz naše dežele udeležilo nekaj tisoč ljudi. Spomnili smo se ga tudi v vseh zaključnih zborovanjih naše volilne kampanje. V Trstu pa je federacija KPI priredila komemoracijo, na kateri so bili prisotni predstavniki skoraj vseh demokratičnih strank in organizacij. O liku Enrica Berlinguerja sta spregovorila tajnik federacije Ugo Poli in član tajništva Stojan Spetič. V nadaljevanju objavljamo njegov govor.

srečo drugih ljudi in se za to tudi žrtvoval. Kaj lahko bolj plemenitega pričakujemo od človega?».

Hvala vam, gospod škof. In hvala tudi vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih, izrazili svoje sožalje. V imenu slovenskih in italijanskih komunistov naših krajev se še posebej zahvaljujem SKGZ za iskrene besede, SSK, ker je prekinila svoja volilna zborovanja v znak sožalja, našim prosvetnim in kulturnim delavcem ker so na dan Berlinguerjeve smrti

Šele sedaj, z njegovo smrtjo, začnemo nekateri doumevati njegovo resnično veličino. Iz teh različnih slik je nastala pred nami celovita podoba, ob kateri se lahko zdrzemo.

Berlinguer je bil voditelj mednarodnega delavskega gibanja, eden izmed utemeljevalcev novega internacionalizma, ki sloni na samostojnosti in solidarnosti vseh svobodoljubnih in revolucionarnih sil v svetu.

Bil je tudi voditelj italijanske demok-

Tovariš Berlinguer je po slabosti, ki ga je obšla na govorniškem odru v Padovi, odšel v hotel in zaspal. Iz spanja je zdrknil v globoko nezavest in nas po tridnevem boju s smrtjo zapustil za vedno. To, da ni trpel, nas tolaži v neznosni bolečini, ki nas preveva ob spoznanju, da ga nimamo več.

Za Berlinguerjevo smrt ne žalujemo samo komunisti. V trenutku resnice in iskrenosti se o njem z ljubeznijo in spoštljivostjo izražajo državniki po vsem svetu in politični nasprotniki v Italiji. V trpki bolečini nas vse to navdaja s ponosom, ki raste in ga zadržujemo samo zato, ker ni spodobno, da bi na glas zakričali, da je Berlinguer naš, naš voditelj in tovariš v boju.

Včeraj mi je tržaški škof, msgr. Bello mi, z žalostjo spregovoril o Berlinguerju in dejal: «Bil je človek, ki se je boril za

spontano prekinili svoje praznične prireditve.

Hvala tudi jugoslovanskim komunistom, Uniji Italijanov in vsem organizacijam v Sloveniji in Jugoslaviji, ki sočustvujejo z nami.

Berlinguer ni bil vzvišeni voditelj na vrhu piramide, kot je zapisal neki komentator, pač pa človek delavskega razreda, človek iz ljudstva. Zato smo ga imeli radi, kot imaš rad prijatelja, brata, družinskega člana. Trepotali smo za njegovo zdravje, saj se nam je prikazoval šibak, majhen, sklonjen, tih. In vendar je v njem gorela neugasljiva energija iskalca, ustvarjalca, misleca, voditelja, politika.

Trenutek smrti je trenutek zaključnih resnic. Doslej smo Berlinguerja ocenjevali večplastno, v njegovi mednarodni, idejni, politični, moralni razsežnosti.

racije, v kateri je skušal ohraniti, razvijati in braniti predvsem njene etične vrednote. Prav je povedal tovariš Pertini, ko ga je označil z eno samo besedo: bil je pravičnik.

Berlinguer je naši partiji dal evropsko in svetovno vlogo, brez vsiljevanja, pač pa s strpnostjo, vztrajnim iskanjem in dialogom.

Prispeval je k samostojni teoretski rasti sodobnega komunističnega gibanja s svojimi razmišljanji o novem internacionalizmu, o varčnosti kot pogoju za spremembo mednarodnega gospodarskega sistema, o ustvarjanju pogojev za socialistično spremembo Zahodne Evrope in Italije v pogojih tretje industrijske in tehnološke revolucije. Bil je utemeljitelj «tretje poti» v socializmu, ki se ne enači modelom državnega socializma, niti s socialdemokratskim mode-

lom umirjenega kapitalizma. Nekateri so nam očitali, da Berlinguer ni hotel jasno začrtati vseh programskih značilnosti naše tretje poti. Ni šlo in ne gre za obsotnost idej, teh ni manjkalo in ne manjka, pač pa za odpoved totalitar-nemu gledanju na družbo in torej izključni vodilni vlogi komunistov v nje-nem spreminjanju. Prav odsotnost natančnega modela daje tretji poti v so-cializem njen izvorni pluralistični značaj, daje zagona oblikovanju potrebnih in enakopravnih zaveznih.

Slovenci, prav vsi Slovenci, globoko žalujemo za tovarišem Berlinguerjem, kateremu danes vsi priznavajo, da je bil med italijanskimi politiki najgloblji poznavalec naše manjšinske stvarnosti. Ne samo zaradi njegove izostrene politične in etične občutljivosti, pač pa tudi zara-di neposrednega stika, ki ga je hotel imeti z nami in našimi ljudmi. Slovenski manjšini je Berlinguer priznaval vlogo subjekta, ko je poudarjal svojo odprtost za prilagajanje naših zakonskih osnutkov. To vlogo je priznaval tudi tedaj, ko je na srečanju s predstavniki naše manjšinske stvarnosti hotel predvsem poslušati. Ni govoril, ni prepričeval, pač pa je poslušal in se trudil, da bi razumel najmanjšo podrobnost. Opozarjal nas je na to, da je slovenska problematika v resnici vprašanje celotne italijanske de-mokracije in da moramo v tej luči vzbudi-ti zanimanje širšega javnega mnenja.

Obenem pa je poudarjal velik pomen enakopravnega sožitja v naših krajih za nadaljnje razvijanje odnosov s prijateljsko Jugoslavijo, z našimi matičnim na-rodrom.

Tovariši. Ko je usihala njegova bese-da na govorniškem odru v Padovi, je Berlinguer naslovil vsem komunistom poziv, zadnji poziv. Pojdite od hiše do hiše, op podjetja do podjetja, od človeka do človeka in prepričajte jih v pravičnost našega boja.

Naša partija bo ohranila tovariša Ber-linguerja v dragem spominu, v srcih vsa-kega komunista in naprednega človeka, v njegovem imenu bodo vanjo vstopali novi tovariši, da bomo lahko nadaljevali njegov boj za mir, za demokracijo, za socializem.

S prošnjo za objavo

Pred olimpijskimi igrami v Los Angelesu

Za letošnje olimpijske igre se je že začelo vzvratno odštevanje. Sicer brez vne-ma in navdušenja, saj bodo igre 23. olimpiade moderne dobe le malo več kot prvenstvo ZDA in njihovih kolonij. Že poldrugi mesec je namreč stara odločitev olimpijskega odbora (OO) Sovjetske Zveze, da se iger ne udeležijo in zapečateni je tudi odpoved udeležbe s strani NDR, Poljske, ČSSR, Madžarske, Bolgarije, Mongolije, DR Koreje, Vietna-ma, Laosa, Afganistana, Jemena, Etiopije in Kube, ki so se vzdržale v znak so-lidarnosti ali ker so se smatrale v isti ka-ši kot SZ.

Morebitna odpoved udeležbe je bila s

strani SZ v športnih krogih že dalj časa omenjevana in iz mnogih izjav je celo iz-gledala neizbežna.

Vsa sredstva javnega obveščanja že dalj časa omenjajo samo besedo «boj-kot» in po nalogu običajnih centrov (ve-liko kapital, vladne stranke, CIA) po-stavljajo potezo socialističnega tabora v neposredno zvezo z bojkotom olimpijskih iger (OI) v Moskvi s strani ZDA in njihovih satelitov. V nedogled se po-navlja, da je stanje sedaj izenačeno. Žal se vsaj delno tako piše tudi v partijskem tisku.

Poglejmo kaj se je zgodilo pred štirimi leti.

Kmalu po posegu sovjetske vojske v Afganistanu je tedanji ameriški pred-sednik Carter začel križarsko vojno pro-ti udeležbi na OI z geslom, da dežela, ki napada drugo državo ne more gostiti manifestacijo splošnega miru kot naj bi bile OI. Carter je tedaj nujno potreboval glasove za ponovno izvolitev in proti reakcionarnemu Reaganu je skušal pri-dobiti s kričečo potezo v škodo SZ, ka-tere si tekmeč tedaj ni mogel privoščiti. V krčevitem finišu so Američani tedaj «prepričali» preko 50 svojih satelitov, da se iger niso udeležili, nekatere države pa so nastopile pod nazivom olimpij-

Bruno Križman

skega odbora. Med njimi tudi Italija. Odsotnost na Ol v Moskvi je bila opazna le v maloštevilnih panogah saj so bile od odsotnih športno močne le ZDA in zahodna Nemčija. Bojkot dejansko ni prišel do uveljavitve in iz športno-tehničnega vidika so Ol uspele kot nobene prej.

Sovjeti se že pred enim letom začeli opominjati organizacijski odbor v Los Angelesu in mednarodni OO o nekaterih kršitvah olimpijskega pravilnika. V predhodnih raziskavah se je namreč prvotno izkazalo, da sovjetski državljani (z izjemo tekmovalcev) ne bodo mogli prisostvovati nekaterim prireditvam, ker se tekmovalni prostori nahajajo v bližini strateško važnih naprav. Preko majhnih prask se je napetost stopnjevala, močno pa se je razgrela, ko je State Department (zunanje ministrstvo) prepovedalo olimpijsko akreditacijo Olegu Jermiškinu, češ, da je njegova preteklost nejasna in v ameriških arhivih povezana z vohunstvom. Organizacijski odbor je medtem potrdil akreditacijo dveh radijskih postaj, ki iz ZRN oddajajo za vzhodno Evropo pod neposredno kontrolo CIA. V priliki prejšnjih Ol so bili organizacijski odbori vedno prisiljeni izgnati dve radijski postaji iz olimpijskega kroga na zahtevo SZ in drugih socialističnih držav. Omeniti je treba, da je akreditacija na Ol možna samo

preko državnih OO in da obe radijski postaji nimata primerne statusa.

Najhušša pa je bila zahteva, da mora Sovjetska zveza predstaviti seznam svojih olimpijcev amerišкому poslaništvu v Moskvi, ki naj bi po kontroli State Departmenta izdal vstopne vizume. Olimpijska pravila so v tej zvezi zelo jasna: vsakdo, katerega prijavi OO države članice ima pravico vstopa v državo, ki Ol gosti. Vizum je torej «olimpijski». Varnost sovjetske ekipe je bil na koncu odločilen vzrok na odpoved udeležbe.

Za kaj gre?

V Los Angelesu je organizacija poverjena privatnemu podjetju, ki je sicer upoštevalo problem in najelo za Ol nekaj tisoč «vigilantes» za varnost gostov, istočasno pa je CIA na debelo organizirala skupine in društva, ki so zahtevala preklic vabila Sovjetom in drugim socialističnim deželam pod skupnim geslom «Ban the soviet coalition» (izobčiti sovjetsko koalicijo). Reagan pa se je branil z izgovori, da v deželi kjer vlada največja svoboda ne more prepovedati takega gibanja. Gibanje «Ban the soviet coalition» je imelo v načrtu motenje gostov, demonstracije, ugrabitve in «prepričevanje» za politično zatočišče in celo fizično obračunavanje, čeprav bi to tega verjetno ne prišlo.

Kot ena od dveh svetovnih velesil in v

športu vodilna država SZ ni mogla ravnodušno sprejeti takih oblik olimpijskega «gostoljubja». Narodni ponos vendar ni prazen pojem in boleči so sedaj jokavi spisi o tragediji posameznikov, katerim birokrati niso omogočili nastopa na Ol. Sovjetska zveza iger ne bojkotira. Iz zelo jasnih razlogov — preko katerih ni mogel nastopiti niti mednarodni olimpijski odbor, ki je dal celo prav SZ (čeprav so vsa občila o tej zadevi poročala malo ali bolje nič) — se iger ne bo udeležila, ker je smatrala, da je udeležba njena pravica in ne miloščina Reagana. Da je za SZ odpoved velika žrtev je seveda jasno, saj bi tudi ob šibkejši ekipi v primerjavi s tisto iz Moskve, zanesljivo presegle ZDA.

Z odpovedjo cele serije držav se je športno-tehnična vrednost letošnjih Ol zmanjšala za kakih 70 odstotkov.

Zanimivo je zadržanje italijanskih politikov. Pred štirimi leti je socialist Lagorio, ki se je tedaj igral s topovi in vojnimi ladjami, prepovedal nastop športnikov, ki so služili vojaški rok, usta pa so mu bila polna Afganistana. Lagorio ima sedaj manj zahtevne posle, tovariši pa se še zdaleč niso spomnili Grenade, Nicaragua, Libanona, Salvadora, Guatemale itd. itd. in predlagali italijanski bojkot Ol. Z enako mero bi imeli razlogov za bojkot za vsaj 100 let.

Iz dnevnika

Naša vas je ena od tistih, danes že redkih, ki se zjutraj prebuja brez posebnih presenečenj. Za presenečenja mislim predvsem na nočne mazaške akcije podplačanih golobradcev, ki širijo fašistično kulturno s pomočjo naših spomenikov in obeležij. Kajti če izvzamemo žaljivke in psovke, ki smo jih bili vaščani deležni pred nekaj leti, ko so jih pripadniki fašistične mladinske organizacije nanizali na cerkveni zid in na tablo pred šolskim poslopjem, se v glavnem ni zgodilo nič posebnega. Spomenik padlim so vaščani postavili na pokopališče, v vasi je le še spominska plošča na hiši, kjer je bil med vojno bunker in v katerem so padli štirje partizani. Drugih slovenskih napisov ni, niti na Srenjski hiši, kjer ima svoj sedež prosvetno društvo, niti na šolskem poslopiju. Pač, ob vhodu na šolsko dvorišče je napis, vendar tako klavrn in obleden, da ga še pri belem dnevu le s težavo raztolmačiš. (In to je, mimogrede, tudi sramotno).

Prejšnji teden pa smo se kljub vsemu vaščani nekaj juter prebujali z nekakšno tegobo v srcu. Neznanci so namreč dvakrat zaporedoma s kamnom razbili šipe na poštnem uradu, naslednjo noč so razbili dva parkirana avtomobila in stransko okno vaškega župnišča. Neznanci, objestneži, čigar vandalizma tokrat ne gre pripisati prevratniški ideologiji. Žal, a je tako. Tista zvrst običajno ne povzroča tovrstne škode, verjetno je premalo «kulturna» in ustrahujoča. Ljudje so se zato spraševali, spogledo-

vali, bolj malo ugotavljali in veliko ugrabili. Vsak je nekaj slišal, nekateri so celo videli, zagotovo pa ne bi nihče mogel ničesar reči. Tako se nehote porajajo druga vprašanja, bolj vtesnjena v logiko naših ljudi: kaj, če so te porednosti ušpičili naši najstniki? Mi jih vendar vzgajamo kot je treba, v glavo jim vtepamo, da je vandalizem huda stvar in da je soočanje s policijskimi organi prav neprijetno doživetje. Sicer pa, tako malo nas je, da bi krivce kaj kmalu izsledili in ustrezno kaznovali. Doma jih teha učimo, morda tudi v šoli, čeprav je bolj malo verjetno, da bi tu zapravljal čas za obravnavanje problema nočnega vandalizma. Nočnega, ker je ponoči pogum, še posebno če ojačen z dobršno mero alkohola, toliko večji. In resnici na ljubo se najstniki kar precej zalivajo.

Zaprepačenost prebivalcev nad temi dogodki strogo lokalne kronike ne more neopazno mimo. Vprašanja ostajajo

odprta, zaprla se bodo takoj, ko se bo mo zjutraj zopet prebujali brez posebnih presenečenj. In vendar sem dobila občutek, da bi nas manj presenetili žaljivi napisi misovskega mladinskega priveska po naših zidovih. Tako bi namreč vsaj vedeli, za koga gre. Kajti dvom je hud zajedalec.

m.

To je zadnja številka, ki nam jo je pomagala urejati naša uredniška sodelavka Mima Kapelj Rapotec, ki se bo odslej posvetila drugim kulturnim dejavnostim. Mimi se iskreno zahvaljuje, za ves njen trud in tudi potrpljenje, s katerim je opravljala svojo dolžnost.

Kot običajno se bodo v poletnih mesecih vrstili festivali komunističnega tiska, ki jih prirejajo naše sekcije. Objavljamo datume nekaterih praznikov:

od 29. junija do 2. julija, sekcija Rocol. Festival bo pri Lovcu (Ferindeo)

od 7. do 9. julija, sekcija od Sv. Jakoba

od 26. do 29. julija, bo festival na Elizejskih poljanah v Trstu

od 11. do 16. avgusta, sekcija Devin-Nabrežina, festival bo v Sesljanskem zalivu v bivšem kopališču «Caravella»

od 14. do 22. julija bo pokrajinski festival Dela in Unità na tržaškem gospodarskem razstavišču, na temo: Predlogi in pobude KPI na znanstveno-raziskovalnem področju.

Druga knjiga tržaških komunistov o Trstu

Od osvoboditve do osemdesetih let: Trst kot nacionalni problem

Te dni je izšla pri rimski založbi Salemi druga knjiga tržaških komunistov, ki je tokrat posvečena trem problemom, ki so specifični za naše mesto: tržaškemu gospodarstvu, ki je propadalo vsa povojna leta zaradi provizoričnosti meje in zaradi zaprtosti tržaških krogov do sodelovanja z jugoslovanskim zaledjem; dalje specifičnemu problemu tržaškega «independentizma» in «kozmpolitizma», ki sta odgovor na težnje po prikrivanju narodne istovetnosti Italijanov in Slovencev ter, končno, političnim razmeram, kot so se kazale od volitev do volitev.

Knjigi je napisal tokrat predgovor član komunističnega tajništva Giorgio Napolitano.

Pravzaprav gre tudi tokrat za zbirko predavanj, ki so jih tržaški komunistični aktivisti dve poletji zaporedoma poslušali v središču za politične vede v Càscini sredi Toskane. Tu so skušali razčleniti tržaške probleme izhajajoč iz razrasta Liste za Trst in nacionalističnih čustev v našem mestu. Skušali so tudi s proučevanjem lastne zgodovine razumeti, zakaj se razmere v Trstu kažejo v tako specifični luči in kje so odgovornosti za vse, kar se je zgodilo. Pri tem sta jih vodila kritika in tudi samokritika. Žal pa iz obeh knjig (prva je bila posvečena zgodovini tržaških komunistov) ne izhaja razsežnost razprave, ki je predstavljala večji del teh študijskih dni. Uredniki knjige bi najbrž morali strniti vsaj zaključke te debate, sicer tvega knjiga, da bodo bralci iz nje povzeli zgolj ocene iz predavanj, ki so nujno subjektivne, ne pa skupnih zaključkov. Ti pa so, kolikor nam je znano, še najbolj zanimivi.

V uvodu v knjigo je tedanji pokrajinski tajnik komunistične partije v Trstu, Claudio Tonel, ki je tudi glavni pobudnik teh študijskih srečanj, poudaril misel, da čaka tržaške komuniste še zadnja obvezujoča naloga: primerjati morajo svoje zaključke in spoznanja na skupnem študijskem srečanju s komunisti iz Jugoslavije in pri tem razčistiti tudi senčne strani iz lastne zgodovine. To je, seveda, dogodek, ki ga bo javnost ne- strpno čakala.

Poglejmo še strukturo knjige in naslove posameznih predavanj. Članica višjega sodnega sveta Cecilia Assanti je napisala poglavje, ki zadeva pravno in politično razmišljanje o mednarodnih dokumentih, ki opredeljujejo tržaško stvarnost po drugi svetovni vojni. To so mirovni sporazum iz leta 1947, londonški memorandum iz leta 1954 in osimski sporazum izpred devetih let.

Sledi pričevanje Brune Braida o obdobju zavezniške vojaške uprave svobodnega tržaškega ozemlja in zapis Stelia Spadara o pojavu tržaškega indi-

pendentizma, ki je doživel svoj najvišji vzpon ob občinskih volitvah leta 1952 in po zaprtju ladjedelnice v letu 1966.

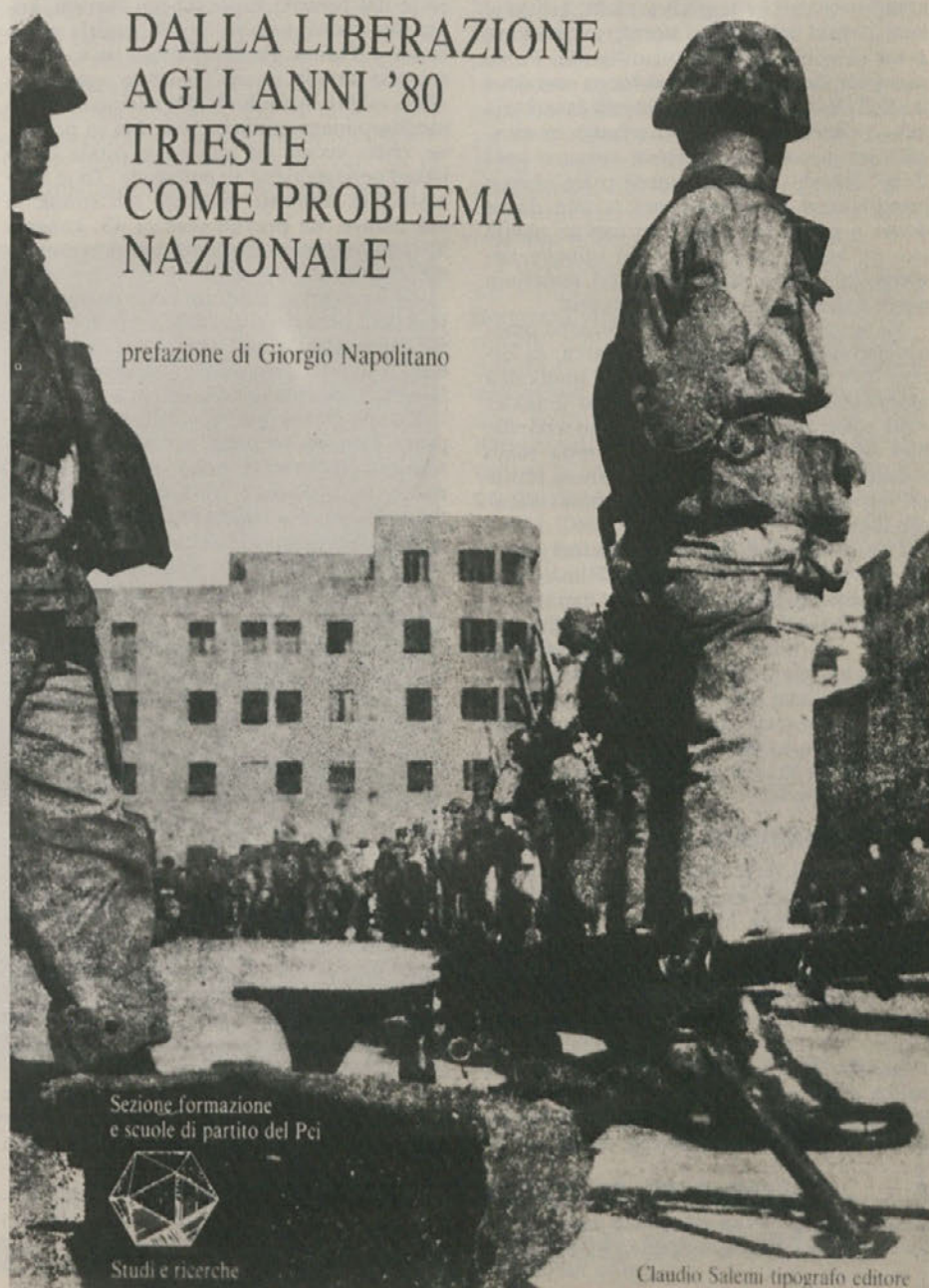
Sedanji pokrajinski tajnik tržaške partije Ugo Poli je napisal daljšo analizo o gospodarskih razmerah po vojni in boju tržaških komunistov za višje oblike gospodarskega sodelovanja ob meji.

Paolo Geri je pripravil analizo volilnih izidov od 1949 do danes, Diana in Giorgio De Rosa pa o demografskih premikih in urbanističnem razvoju tržaškega

mesta v povojni dobi.

Knjigi je dodano obsežno gradivo, med katerim velja omeniti zapis o srečanju pokojnega tajnika italijanske komunistične partije Enrica Berlinguerja z enotno slovensko delegacijo v Rimu. Objavljen je tudi izvleček govora Enrica Berlinguerja med volilnim zborovanjem na trgu Unità konec maja pred dvema letoma.

Skupno obsega ta zanimiva knjiga 315 strani.

Drugi o nas

»START« IN NJEGOVA VOJNA PROTI RESNICI

Kadar se znajde skupaj senzacionalističen časnik, dober, vendar skrajno pristranski časnikar in vroča pa izredno zahtevna tema, potem dobimo pravo eksplozivno mešanico, ki lahko zada udarec celo odnosom med partijami posameznih držav.

Ravno to se je zgodilo s člankom Radovana Stipetića, objavljenim v »Startu« 21. aprila letos z naslovom »Italija: Kdo rine v desno«.

Seveda razlog za te vrstice ni dejstvo, da to besedilo prinaša sodbe o politiki KP Italije, ki so v popolnem nasprotju s sodbami ZK Jugoslavije, ampak ker je na račun KPI in njenega sedanjega spora z vlado izrečena kopica neresnic, polresnic in namigovanj. Iz vsega članka je jasno videti namero očrtniti, kompromitirati in degradirati KPI, ker pa je to z dejstvi nemogoče storiti, se je moral avtor neizbežno zateči k izmišljanju. Pa ne samo to: članek je poln takšnega sovražstva do KPI, da se sprašujemo, kaj sili časnikarja neke države, da s tolikšno strastjo in navijaštvom govori o političnem sporu o neki drugi državi. Ali smo morda priča obnovi primitivnega propagandizma, s tem da se danes v nasprotju z davnimi časi ne navija več za komuniste, temveč za njihove nasprotnike. Kako daleč je to od temeljnih norm časnikarstva, je odveč govoriti.

Vzemimo samo en primer: Stipetić omenja manifestacijo v Rimu 24. marca, za katero KPI trdi, da je bila največja sindikalna manifestacija. Stipetićev komentar je takle: »No, tukaj že dejstva nadomeščajo triki: da, bilo jih je več kot kdaj prej, toda samo zaradi tega, ker so ljudje z vseh strani Italije pripotovali v Rim na edino protestno srečanje tega dne.«

O kakšnih trikih je govor? Vsa italijanska javnost je vedela, da prihajajo v Rim delavci iz vse države. KPI je iz dneva v dan objavljala podatke o tem, koliko ljudi prihaja iz katere pokrajine, s kakšnim prevoznim sredstvom, kje je zborna mesto v Rimu itd., Stipetić pa zdaj odkriva »prevaro«, namreč da se manifestacije niso udeležili samo Rimljani. Kdo torej uporablja trike?

Vendar je to samo malenkost v primerjavi s tem, kar sledi.

Ali so komunisti barabe

Stipetić trdi, da je danes število predstavnikov KPI »skoraj enako številu predstavnikov drugih strank na seznamih ujetih podkupljencev in poneverjevalcev«.

Ni časnikarja v Italiji, ki bi se upal napisati takšno neresnico, Stipetić pa je neustrahšen, ker misli, da piše za neobveščene bralce.

Lansko leto je prišla v Torinu na dan velika afera v zvezi s politično korupcijo, v katero je bilo vmešano vse krajevno vodstvo socialistične stranke, in zato je direkcija SPI

dala organizaciji v Torinu nekakšno prisilno upravo. V afero je bil vmešan tudi neki komunist, član torinske občinske uprave. To je v zadnjih letih edini primer politične korupcije, v katerem se utemeljeno sumi, da je bil vanjo vmešan kak komunist. Tudi ta primer je prišel v javnost zaradi prijave, ki jo je dal torinski župan Diego Novelli, komunist, zaradi tega pa je SPI razdrla zvezo leve v Torinu. Po drugi strani pa so predstavniki drugih strank nenehno vpleteni v vrsto velikih in majhnih afer nacionalnega in mednarodnega značaja, finančne in politične vrste, večina od njih pa je ostala še do danes nepojasnjena ali potlačena. To je tako zastripilo notranje življenje teh strank in vse države, da pravijo teze za 43. kongres SPI, da so zlorabe in afere v stranki »znamenje za preplah«.

To so dejstva. Trditi ob takih dejstvih, da je število predstavnikov KPI »skoraj enako« številu predstavnikov drugih strank, ki prihajajo na seznamu podkupljencev, je grob falsifikat, nezdružljiv s časnikarsko etiko.

Kar pa članek piše o vodstvu KPI, je že prava kleveta. To vodstvo, pravi Stipetić, so zapustili »prvoborci etosa delavskega razreda«, in tako lahko bralci sklepajo, da se v tem vodstvu ostali samo lopovi in barabe, ki jih vodi Berlinguer. Kakšna družba je to, se vidi iz tega, ker v njej sedi Neapeljčan, ki kritizira pozicijo partije (ali je to dobro ali slabo?), nadalje Ingrao, ki mu je, kot trdi več kot obveščeni Stipetić, vsega dovolj, ker je bil na minulem kongresu izigran njegov predlog o krepitvi znotraj partijske demokracije (vendar Ingrao česa takega ni predlagal, ampak je predlagal, naj se skliče tematska konferenca, posvečena vprašanju partije in njene strukture), nadalje sta tukaj Zangeri in Petchioli, ki kot kakšni hien »čakata na svoj trenutek«. Kakšen trenutek, tovariš Stipetić? Ali ima smisel tako govoriti o ljudeh, ki so z neprimerljivo požrtvovalnostjo in navdušenjem posvetili vse svoje življenje boju za interese in ideale delavskega razreda? Mar tako govoriti o ljudeh, ki tudi danes, v družbi egoističnih strasti, poznajo samo odrekovanja, ki polovico svojih osebnih prejemkov odstopajo partiji? Prostor nam ne dovoljuje, da bi navedli, kar je o Ugu Pechioliju, svojem srditem političnem nasprotniku, rekel stari antifašistični bореc in bivši predsednik republike

Komunist

Giuseppe Saragat, in to ob tako slovesni priložnosti, kot je kongres socialdemokratske stranke. Stipetiću svetujemo, naj vzame v roke glasilo SDPI »Umanita« 3. maja letos in pogleda, kako spoštujejo komuniste kot ljudi tudi tisti, ki se z njihovimi idejami v celoti ne strinjajo.

In kaj reči o tem, kar je napisano o članu direkcije KPI Adalbertu Minuciju: »Eden izmed njih, šef agitpropa Minuci, je partiji naprtel velikanski, milijardni dolg, ne da bi mu bil padel las z glave – sijajen zgled, kako se v politiki priskledništvo včasih bolj poplača kakor načelnost.«

To je zares sijajen zgled poskusa, da bi se časnikarska opraviljanja proglasila za resnico.

Resnica pa je zelo preprosta: danes v Italiji – kot tudi večini evropskih držav – kratkomalo ni resnega časnika, ki bi s svojimi dohodki lahko pokrili stroške. Celo sloviti pariški »Monde« je končal leto 1982 z izgubo 20 milijonov frankov. Tako je bilo tudi s tiskom KPI, posebno z listom »Paese sera«. Ko so se izgube časnika tako nakopičile, da jih KPI ni bila več zmožna sanirati, je vodstvo sklenilo časnik prodati. In to je vse. Eden izmed tisočeri primerov, kakršni se danes dogajajo po vsem svetu in jih lahko samo neizmerna zlovoljnost spremeni v razprave o »priskledništvu in načelnosti«.

Jalova opozicija komunistov?

Potem ko je Stipetić diskvalificiral komuniste kot ljudi, si je olajšal diskvalifikacijo politike KPI, kajti jasno je, da takšni ljudje ne morejo izvajati pravilne politike.

Bistvo te politike je, pravi Stipetić, da KPI noče v vlado, ker ji je v opoziciji dosti udobnejše, če more nekdo izreči nekaj takega, potem mu je res treba izreči priznanje, ko sprevidi, da niti »politični nasprotniki komunistov ne dopustijo, da bi postali oblast na narodni ravni«. Vendar pa ta ugotovitev samo zapleta stvari. Kajti če politični nasprotniki komunistom ne pustijo v vlado, potem menda ni bistveno, da se KPI bojuje za vstop v vlado ali ne, saj je to tako ali tako brez učinka. Pa pustimo to ob strani. V Italiji ve vsak otrok, da bi bila KPI že zdavnaj v vladi, ko ne bi bilo administracije ZDA ter njene teorije in prakse »omejene suverenosti«, ko ne bi bilo njenih ultimativ (najbolj znan je Carterjev 12. 1. 1978) proti vstopu KPI v vlado.

Lotimo se zdaj glavnega vprašanja – spora med KPI in SPI oziroma Craxijevo vlado ob tako imenovanem protiinflacijskem odloku, ki je zmanjšal delavske plače.

nadaljevanje prihodnjik